

Column door dr. Mathijs Bouman

Crisis versnelt de trends

Economie is in. Niet uit liefde, maar uit noodzaak. De hypotheekcrisis groeide uit tot een bankencrisis. De bankencrisis werd een kredietcrisis, daarna een economische crisis en uiteindelijk een landencrisis. Kan Griekenland nog betalen? Overleeft de euro? Gaat ons pensioen er aan? Krijgen we hyperinflatie? Het zijn buitengewoon relevante vragen. Economen weten de antwoorden ook niet. Maar – en dat is al heel wat – kunnen wel de gevaren en kansen in beeld brengen. De crisis heeft economen allerminst geliefd gemaakt, maar wel gewild.

De moeilijkste vragen, zo is mijn ervaring tijdens lezingen, komen van ondernemers. Zij voelen de volle kracht van de economische storm. Ze staan in dubio of ze nog uit kunnen varen of tijdens het noodweer beter in de haven kunnen schuilen. Is dit een tijd om te handelen, of juist om rustig af te wachten?

De laatste strategie lijkt verstandig. Voor stabiele bedrijven loopt tijdens de recessie de klok wat langzamer. Investerings worden uitgesteld, fusieplannen op de lange baan geschoven, klanten kijken de kat uit de boom en het personeel lijkt het jobhoppen plotseling verleerd. Terwijl een paar jaar geleden achter iedere bocht nog een nieuwe kans lag en concurrenten klaarstonden om ieder stuurfoutje direct af te straffen, kan de ondernemer nu terugschakelen. Kansen zijn er toch niet, de concurrent is al lang failliet, en zolang de debiteuren betalen en de orderportefeuille gevuld is, blijft de zaak op de rails.

Maar de rust is verraderlijk. Want terwijl de bv Nederland het een tandje voorzichtiger aandoet, is door de crisis een aantal grote economische trends juist in een stroomversnelling geraakt. Ingrijpende veranderingen die voor de komende twintig, dertig jaar voorzien waren, blijken opeens veel dichterbij.

Bijvoorbeeld: door de kredietcrisis zal de 'Aziatische eeuw' eerder aanbreeken dan gedacht. Terwijl Europa en de VS bijna knock-out gingen en de komende jaren bezig zullen zijn met het terugdringen van de staatsschuld, groeien de economieën van landen als China en India stevig door. Veel ondernemers zullen hun strategie moeten aanpassen aan deze verschuiving van de economische macht van west naar oost.

Een andere trend die door de crisis sneller zal gaan is die van de terugtrekkende overheid. Het geld is op, bezuinigingen zijn onafwendbaar. De burger zal het weer zelf moeten doen. Slimme ondernemers sorteren nu al voor. Zo zijn er nog meer versnelde ontwikkelingen waar te nemen. De vergroening van de economie, de industrialisatie van Nederland en de opkomst van de (hoogwaardige) dienstensector. Het stond allemaal al in de sterren, maar komt door de crisis sneller dichtbij.

